

4/

Uudistettu

Kylän-Usetus

Ilmajoen Pitäjässä.

Maasassa, 1846.

Präntätty P. M. F. Sundbergiltä.

Resol.

Tämä Ilmajoen Pitäjän miehiltä, yhdistetysissä neu-
wossa Maanmiesten Seuran kanssa siellä tehty ja
yhteisessä Pitäjän Kokouksessa s. 19:ä päivänä tässä
Kuussa hyväksi löythy uudistettu Kylän-Asetus Il-
majoen Pitäjässä, tulee tämän kautta, lailliseen woi-
maan, ja asianomaisten jälkeen elämiseksi, wahwis-
tettuksi, niin muodoin, kuin se yhteensopii Lain ja
woimassa olewain yhteisten Asetusten kanssa. Waa-
san Maan-Kanselliasta s. 24 p. Toukokuussa 1821.

Maan Herran Wiraan puolesta

J. J. Grönblad.

Henr. Gylling.

§. 1.

Hyvän järjestyksen edesauttamiseksi, sekä huoneellisessa menossa, että elämän siivetydessä, pitää jokaisessa Kyläkunnassa eli Oidermannin Käänisissä yksi Kylan Dikeus asetettu olemaan, johon kuuluu yksi Oidermannin ja kaksi Kautamiestä. Joka kolmas vuosi tulevat mainittu Oidermannin ja Kautamiehet Kylanmiehiltä valituiksi senkallaisten seasta, jotka ovat rehellisyytensä ja hyvän tapainsa suhteen hywin tutut. Siinä tapauksessa, että yksi näin valittu Oidermannin tai Kautamies edespäin hawaitaisiin olevan jääwin alainen, tutkiman edestulewasta asiasta, mahtawat läsnä olewaiset Kylanmiehet valita yhden jääwämättömän Talollisen, joka kosta istuu sen jääwätyn siaan ja tutkii edessä olevan asian, niin myös sen tuomion kautta päättää.

§. 2.

Ei mahda yksikään Oidermannin eli Kylan Kautamies, joka siihen wirkaan valittu on, ilman laillista syytä sitä hyljätä 5 Rublan sakon haastolla, ellei hän nykyisesti ennen samaa wirkaa ole edesseisonut.

§. 3.

Oidermannilla on walta, kosta hän sen tarpeelliseksi hawaitsee, eli joltakulta Kyläkunnassa asuwaiselta pyytään, kokoon kutsua Kylanmiehet, senkallaisista asioista keskustelemaan, jotka koskewat Maanwiljellystä ja hyviä tapoja.

§. 4.

Kapulan kautta, joka on Oidermannin hallussa, pitää tämä kokonkutsumus tapahtumaan. Ja kuin se Oidermannilta uläslähetetään, pitää se määrätyn vuoron jälkeen wiipymättä Raapurein välissä kuljetettaman. Jos joku tämän laiminlyöpi, wetäköön hän ensimmäisen kerran sakkoa 50 Kopeekka, ja toisella erää kaksikertaisesti; waan jos kapula huolimattomuuden kautta katoa, sakoitetaan rikollinen kahteen Ruplaan.

§. 5.

Siinä tapauksessa, että kysymys ylösnousis eri Oidermannin Läänein Nsuvitten vaiheellaa jostakusta asiasta, joka Kylän Dikeuden kautta taitaan ojentaa, on jommalla kummalla asianomaisella Oidermannilla oikeus, käskää niitä muita asiaan kuuluwain kyläkuntain Oidermannoja, määrätylle päiwälle ja paikalle, ynnä hänen kansansa kokonkutsua kaikki asianomaiset, jossa tillassa ne jääwämättömät Oidermannit ja Kylän Lautamiehet mahtawat asian tutkinnon ala edesottaa ja päättää.

§. 6.

Koska kapula on Kyläkunnassa ympäri kulkenu, pitää Nsujamen itse taikka käskyläisen kautta, määrätyllä kokous paikalla ja tiimalla läsnä olla, waarinttamassa, mitä Oidermannilta eteenasetetaan. Jos joku ilman laillista estettä pois on, wetäköön sakkoa 20 Kopeekkaa, ja pois on olewainen olkoon welkappää Oidermannilta tiedustelemaan, mitä kokouksessa päätettiin, eli päällepantiin. Sen jälkeen on myös hänen welwollisuutensa, kaikkissa päätöksen jäl-

feen elää, niinkuin hän itse olis kokouksessa saapuilla ollut.

§. 7.

Se OIdermanni taikka Lautamies, joka ilman laillista syytä kokoonkutsutusta kylänkokouksesta pois-
sa on, wetäköön sakkoa 50 Roppeekkaa.

§. 8.

Jos joku Kylänmiehistä olis niin taitamaton, että hän kokouksessa ollesansa, häpiällisillä sanoilla kohtelis OIdermannia, Lautamiehiä, eli muita Raapureita, taikka ulospuhkeis Kirosanoihin, hänen pitää sakkoa wetämän yhdestä Ruplasta alkain, kolmeen Rublaan saakka, sen jälkeen kuin rikos on. Mutta jos OIdermanni taikka Lautamiehet samalla tavalla erehtyvät, taikka tulewat Kylän kokoukseen, ja muihin heille uskottuihin wirkansa töihin wälewiltä juotawilta woitettuina, pitää heidän sakkoa wetämän 5 Ruplaa, ilman sitä kuin Lafi säättää.

§. 9.

Että jokainen mahtais nauttia suojelluksen ja rauhan tiluksillansa, niin pitää kaikki aidat, joko ne owat kiwestä taikka aidakista, kartanoitten, wainioin, Luhtain ja Hakain ympärillä, täydellisessä ja hywässä tilassa pidettämän, jota warten OIdermannin, ynnä kylän Lautamiesten kanssa, syksyllä ja kewäillä, eli myös useimmin wuodessa, kusa niin tarpellisefki löytään, ja joku Kylänmiehistä waatii, pitää Mitain katselomusta toimittaman, jossa kaikki puutokset tarkasti pitää waarinotettaman. Se kuin silloin kelmottomafki löythy, pitää asianomaiselta sen ajan sijällä kuin OIdermanni määrää, täydelliseen

tilaan pantaman. Jos joku tämän laininlyö, wetäköön sakkoo 5 Roppeekkaa kultaan sylelttä ja maksakoon ilman sitä, wahinkon, kuin siitä tullut on. Myöskin on se Oidermannin welwollisuus, että wastahakoisen kustannuksen päälle antaa puutokset parata: peräänkatsokoon myös, ettei kellenkään wäärästä tapahdu, waan että jokainen ylöspitää Mitansa Lain jälkeen.

§. 10.

Koska joku Mita Wainion, Lohdan, Haan eli Laitumen ympärillä tuulelta kaattu on, eli muutoin löytään kelwottomaksi, pitää se kohta ilman wiioyhtystä, awulliseksi ylöspantaman. Joka sen laininlyö, sittekuin hän taikka itse siitä on tiedon saanut, eli Oidermannilta taikka joltakulta Naapureista siitä tykösanottu on, wetäköön sakkoo 5 Roppeekkaa joka sylelttä, ja palkitkoon siinä siwussa wahinkon Oidermannin ja Kylän Laitamiesten arwion jälkeen.

§. 11.

Joka hajottaa eli särkee toisen miehen Aidan, taikka siitä Aidaksi pois ottaa, wetäköön sakkoo 10 Ruplaa, josta puoli lankee edesantajalle; palkitkoon myös wahinkon, joka sen lautta tapahtunut on.

§. 12.

Kaikki tarpeelliset Weräjät pitää niin hywässä waimassa pidettämän, ettei Eläimät niitten läpitse pääse sisälle, 50 Roppeekan sakon haastolla, paitsi wahinkon palkkiota, arwion jälkeen, niinkuin ennen säättö on. Saman sakon haastolla pitää myös kaikki vähemmätkin weräjät ja aukiot talwiteillä

kohta fewäinen tultua, tukittaman ja aidakset yhdistykseen Aidan kanssa, samalla tavalla kuin itse Aita, pantaman, ettei Aidakset niin fewiästi kuin tavallisista weräistä, luwattomilta ihmisiltä taitaisi tulla poisotetuiksi. Weräjät yhteisissä aitauksissa, paitsi siinä, jossa laillinen tien kulku on, owat peräti kielttyt. Se osamies, joka senkaltaisen weräjän eli aukioimen tekee sakoitettakoon 4:ään Ruplaan.

§. 13.

Että Djat sitä suuremmalla hyödytyksellä mahdollit tulla laiwetuiksi ja woimassa pidetyiksi, pitää ojain katselamus pidettämän ainakin kassi kertaa wuodessa, jos sitä waaditaan, ensin fewäillä koska routa maasta lähtee, että paremmin ja tarkemmin nähtäisiin, kussa wesi pysähtyy, ja mistä se sopi-
wimmalla tavalla taitaan uloslaskea; ja toisen kerran Syysyllä, koska wisusti pitää perään katsottaman, kuinka jokainen, niin hywin omaaksi, kuin Naapureittensa hyödytykseksi ja eduksi on sen täyttännyt, kuin hänen tuli tehdä.

§. 14.

Ne Lasu- ja Sarkain-ojat, jotka Oidermannilta ja Rylän Lautamiehiltä hawaitaan tarpeellisiksi, pitää aina woimassa pidettämän, että wesi niitten kautta mahtaa wapaasti ja ilman estettä pois-
laskea; mutta kussa niin tapahtuis, että Raja-Naapurein tilukset kohtaisit ja sulksit saman weden, owat he wellkapääät tilustensa läpiste kyllin lewiän ja sywän ojan kautta, auttaa weden estämättömän kuluun. Jos joku sen laiminlyö, eli sillänsä jättää, koska hän siitä tykösanottu on, wetätöön sakkoa

5 Ropeekka joka sylestä, ja maksakoon ilman sitä Djan-Kaiwajain palkan erittäin.

§. 15.

Jos joku padon pance, ja estää sen kautta veden juoksun jo awatussa ja luodussa lasku ojassa, ilman että Kylänmiehet Kylän Dikeudessa siihen suostuneet ovat, wetäköön sakkoa 5 Ruplaa.

§. 16.

Koska kylwön aika syksyllä sisälle lankee, ja Naapurit Olbermannilta siitä työsanotaan, pitää yhteisten kylwöwainioitten aidat, wuorokauden sisällä sanan saamisen jälkeen, yhden Ruplan sakon haastolla warustettaman. Jos joku, sitte kuin kylwetty on, eläimensä wainiohon päästää, wetäköön sakkoa 20 Ropeekkaa kultakin, paitsi kaksikertaista wahinkon palkkiota. Ja olkoon myös saman sakon haastolla kielty, että hajottaa aitaansa Sänki wainioin ymbäriltä, ellei kaikki Naapurit ole siihen suostuneet.

§. 17.

Ei mahda kenkään sulan aikana, eli muutoin, laskea Eläimiä yhteiseen Draswainioon syömään, ennenkuin Olbermanni on kokoon kutsunut Naapurit, ja he silloin hawaitsewat sen ilman wahinkota taitawan tapahtua. Joka sen muutoin tekee, wetäköön joka kerta sakkoa 50 Ropeekkaa jokaiselta eläimeltä, kuin hän niin sisälle päästänyt on, ja palkittkoon wahinkon arwion jälkeen.

§. 18.

Niinkuin se ei wähintä wahinkota matkaan saata, että Sewoisia ja muita eläimiä, fewäillä kuin

routa on jo maasta lähtenyt, taiffa suven aikana, ennen kuin heinän teko alkaa, lasketaan yhteisiin Luhthiin eloansa etsimään; niin tulee se ilman erityistä suostumista, peräti pois kielletyksi. Jos joku tätä vastaan rikkoo, wetäköön kultakin Eläimeltä, joka kerta yhden Ruplan sakkoo, ja palkitkoon wahinkon kassinkertaisesti. Jos se tapahtuu senkallaiselta, jolla näissä yhteisissä tiluksissa ei osaa ole, tuomittakoon hän kassinkertaiseen sakkoon, ja maksakoon wahinkon, niinkuin sanottu on. Jos paimen ajaa sisälle Eläimiä siihen jo mainittuun yhteiseen Luhtaan, sakotettakoon samoin ja istukoon, ilman sittä, yhden Sunnuntain jalkapuussa.

§. 19.

Estämiseksi siitä, ettei Lohdat mahdaisi aiwan tyynni järjittää ja tallattaa Syys aikana, josta saunon suuri wahinko ja seuraawaisen vuoden kasvun kaipaous seuraa, tulee kaikki syöttäminen yhteisissä Lohdisissa ennen 1:ä päivää Syyskuussa kielletty. Se joka rikkoo tätä vastaan, wetäköön sakkoa 50 Ropeekkaa kunfin Eläimen edestä, kuin on sisälle päästetty, ja olkon paitti sitä welwoitettu Eläimensä kohta ulosajamaan.

§. 20.

Niinkuin Suomalaiset ja märjät Lohdat Eläinten syötöstä, joka ilman wahinkollista tallsaamista ja sottomista ei tapahdu, kaikketi turmeltuivat; sentähden pitää Oidermannin, ynnä kylän Pautamiesten kanssa, Syksyllä syynin kautta uloskatsoman ne Lohdat, jotka niin märkäperäiset owat, ettei ne ilman wahinkota syötettä taita. Joka Eläimensä näin

aidattuun ja yhteydessä olewaiseen Ruhtaan laskee, wetäköön kunkin Eläimen edestä sakkoo yhden Ruplan.

§. 21.

Jossa yhti eli usiammat Talon-asujamet owat itsellensä aidanneet enemmän taikka vähemmän osan maastansa laitumeksi eli Haaksi ja joku tarwatoim ihminen sinne sisälle-päästää Eläimiä, wetäköön sakkoo niinkuin 19:es §. määrää. Siinä tapauksessa, että hän sen tekee aitaamattomilla ulkotilustuksilla, joissa ei hänellä osaa ole, wetäköön puolta vähemmän sakon.

§. 22.

Koska Oidermanni taikka itse tarpeelliseksi löytää eli muilta muistutetaan, että sitä hylönpalstista wetä uloslaskea Pelloilta ja erinomattain kylwethiltä Wainioilta, joka lumen paljoudelta sinne on paissut, pitää yhti mies kustakin kattelakunnasta, siinä kylässä, jonka tilukset tässä yhteydessä owat, määrättyllä ajalla ja paikalla, samaa työtä toimittamaan itsensä löydyttää. Joka sen laiminlyö, taikka pois menee ennen kuin kaikki tämä työ täytetty on, wetäköön sakkoo 50 Kopeekkaa, ja maksakoon paitsi sitä Oidermannin ja kylän Lautamiesten arwion jälkeen niiten palkan, kuin työn hänen edestänsä toimittaneet owat.

§. 23.

Oidermannin ynnä Raapurein kanssa, tulee wiusti peräänkatsoa, että kaikki saraat, sekä Wainioissa ja Ruhdissa, että Haavoissa ja Ufkomaissa, oikein pidetään, hylöspantuin rajain ja raja-paalujen jälkeen, joiten wälttämättömästi pitää kiwestä oleman, niin

muodoin kuin Puu-paalut sekä pian mätänewät, että taitawat huolimattomalta ja ilkiwaltaiselta wäeltä pikemmin siirrettää.

§. 24.

Raikki tarpeelliset Tiet tilusten sisällä, ja jotta kylästä kylään juoksewat, pitää Raapurein waihele jaettaman. Sitte pitääköön kufin tieosansa woi-
massa. Jos joku laiminlyö parantaa sitä Siltaa taikka Tie-osaa, kuin hänelle jaettu on, sitte kuin hän tiedon sai, että se on kelmotoin, eli hän O-
dermannilta siitä muistutettu on, wetäköön sakkoa 2 Ruplaa. Jos hän sittekin olis niskuri, olkoon O-
dermannilla Kylän Lautamiesten kanssa walta, an-
taa palkan edestä parantaa sen paikan, kuin kel-
wotoin on, ja sitte siltä hitahalta arwion jälkeen,
palkan, ynnä sakon kanssa, ulosottaa.

§. 25.

Ettei Rukhan nurmi mahtaisi ylönn paljon tal-
laamisen ja polkemisen kautta turmelluksi tulla, pi-
tää niissä Rukhissa, joissa ej yhteistä kulko- eli ajo-
tietä ole, jokaitselfe oleman kielthy, matkustaa ke-
wäillä eli Syksyllä, silloin kuin routa ej ole maas-
sa; ja jos aidat senkallaisten Rukhtain ympärillä pi-
tää parattaman eli uudesta pantaman, niin pitää
Aidasset niihin wedettämän silloin kuin routa wielä
maassa on. Ei mahda myöskään kenkään niissä Ruk-
hissa, joissa Tie on, tien siwua ajaa. Joka toisin
tekee, kuin sanottu on, wetäköön sakkoa jokaitselfe
ferralta yhden Ruplan.

§. 26.

Rusa tawallinen on, että Raapurit johonkuun

määrättyyn paikkaan eli Umpiaitaan kylwävät Hernehenensä eli Naurihinsa, ei pidä kenenkään sallia lastensa eli muitten mennä noukkimaan palckuja eli nauriita, keittääksensä, waan jos se pitää sallittaman, mahtaa siitä kaikille Naapureille sana annettaa, ettei yksi toisellensa wäärähyttä mahda tehdä, eli Naapureittensa peltoja polkia ja tallata. Se joka tätä wasatan rikkoo, wetäköön joka kerralta sakkoa 20 Kopeekkaa, ja Vanhemmat joitten lapset tätä wasatan rikkowat, maksakoot heidän edestänsä mainitun sakon.

§. 27.

Kusa karjan Paimenta pidetän, pitää kyläläisten yhteisesti siitä sopiman, niinkuin he sen sowe-liaisimmaksi ja parhaksi löytävät; ja ei pidä yhdenkään, jonka eläimet samalla maalla ja laitumella käywät, karjan-paimenen pitämisestä itsiäns estelemän, yhden Ruflan sakon haastolla.

§. 28.

Huonetten rakennuksissa pitää waarinotettaman, ettei niitä koskaan raketa ylös liki toinen toistansa, josta wakkian waaroissa suuri wahinko tulee. Ja ei mahda kenkään uutta rakennusta eteensä ottaa, ennen kuin Oidermanni ja Kylän Lautamiehet, ynnä Kylänmiesten neuwolla owat määränneet ne paikat, joissa nämät huoneet taitawat wapahimmin waarasta seisoa. Samoin olkoon kieltty, rakentaa pian syttywiä Wakkia-huoneita, niinkuin Saunoja, Riikejä ja Paloja, kowin likin wäen pihaa ja Latokartanota. Joka tätä vastaan rikkoo, olkoon senkalaisen huolimattomuuden ja perään ajat-

telemattomuuden tähden sikon alainen, Kahdesta Meljään Ruplaan, sen jälkeen kuin Oidermanni ja Ry-län Lautamiehet sen arwaawat, paitfi wahinkon palkittsemista, jos joku sen kautta kärsii; ja olkoon wellapää ne ilman syynitä raketut huoneet sowel-ampaan paikkaan siirtämään.

§. 29.

Niinkuin walfian wahinkon estämiseksi, korkeim-masti tarpeelliseksi hawaitaan, että sawu-tornit wä-hinnäfin 3 kertaa vuodessa puhdistetaan ja lafais-taan, jonka ylitse Oidermannin pitää perään kat-sannon pitämään, wetäkön se, joka tämän laiminhyö, joka ferran edestä 20 Kopeekka sakkoa, mutta jos siitä Rosilieska tulee, sakoitettakoon kahteen Ruplaan. Ja koska pahoin toimitettun muuraamisen kautta walfian wahinkoita myös tapahuu, niin pitää, kun-kin Huoneen haltian, erinomattain Leipiuunein, Riihten ja Saunain pesäin rakentamisessa, niin muu-rin tekemän, että se wähinnäfin puoli kynnärätä seinästä eroitettu on. Joka toisin tekee, sakoitetta-foon kahteen Ruplaan, ja parattkoon mitä puuttu-waista on. Mitä Riihten kiuksaisiin tulee, pitää ne erittäin Oidermannilta katseltaman, ennenkuin G-lot riihittäwiksi Syksyllä Riihiin siälle pannaan; jossa waarinotetaan, että Rautapelli eli laaka kiwi jofaitsen Riihen Uumin suulla löytymän pitää, tu-listen hiilten ja kipinäin estämiseksi, jotta walfian waaran matkaansaattaa taitaisit.

§. 30.

Jofaitsessa Talossa pitää 2:si Tikkapuuta, ja yh-tä monda Keskiiä ja Lyhytä kelmollisessa tilassa pi-

dettämän. Jos joku tämän laiminlyö wetäköön saks-
koa 50 Roppekaa kunfin Tikkapuun, kessin ja Ryh-
dyn edestä kuin häneltä puuttuu.

§. 31.

Paljasta Soitto walfiata ei pidä kannettaman
huonesten välillä, eikä myös Stallihin, Nawetta-
han, Katohon eli muuhun Ulko-huoneeseen, Ja
pitää myös kaikki Tupakin polttaminen näissä huo-
neissa oleman kielty, niinkuin myös ulkona, wäen
pihalla ja Katokartanolla, koska kowa tuuli taikka
kuiwa ilma on. Ei pidä myös walfiata sammut-
tamata ja kahtomata jätettämän Mallas huoneeseen,
Saunaan eli Bajaan. Joka toisin tekee, wetäköön
saks- 4 Ruplaa. Sama laki olkoon Palkolliselle,
ja istukoon ilman sitä yhden Sunnuntain jalkapuussa.

§. 32.

Olbermannin ja Kylän Lautamiesten pitää kassi
kertaa vuodessa, nimittäin Touko ja Elokuussaa, ko-
ko kyläkunnassa katseleman kaikki walfian pesät, ja
ne kuin silloin löytään niin keltwottomiksi, että wal-
fian waara niitten kautta tulla taidais, pitää Syy-
ni miesten antaman hajottaa, ja Omistaja sakoi-
tettakoon yhteen Ruplaan. Samassa tilassa mahda-
wat he myös perään katsoa, että josta katot owat
niin wanhat ja lahot, että ne kewiästi taitawat
sytyä, ne kohta parataan; ja wetäköön omistaja lai-
minlyömisensä tähden yhden Ruplan saks-koa.

§. 33.

Jos joku Kylänmiehistä hawaitjis jotakin, joka
ei ainoastans olis sowelias, waan myös tarpeellinen,
Kylän ja Taloin eduksi, pitää Olbermannin kotoon

kutsua kaikki Raapurit, ja siitä heidän kansansa kes-
kustella. Mutta jos niin tapahtuis, että suurin
osa läsnäolewista siihen päätökseen seisahtais, ettei
he tätä parantamista tahdo päällens ottaa, jonka
kautta sen oikein ajattelewaisen ja hywäntahtoisen
hywä aifomus estetyksi tulis, olkon hänellä wapa-
us, ulkohlänmiehistä ja Raapureista kutsua 3 ym-
märtäwäistä ja toinellista maanmiestä, ynnä jon-
kun kirjoitukseen harjaantuneen miehen kanssa, Syy-
niä ja katselemusta pitämään; ja jos silloin löytään,
että Raapurit Rylässä ilman oikeata syytä ovat a-
settaneet itsensä sitä vastaan, kuin kylän hyödytyk-
seksi ja parantamiseksi olis tarpeellinen ollut, wetä-
köön jokainen, kuin tämän tehnyt on 2:si Ruplaa
sakkoa, ja olkot ilman sitä welkapää, maksamaan
niitten waiwan, jotka syynin ja katselemisen toimit-
taneet ovat; ja tehkööt sittekin kohta ja niin pian
kuin mahdollinen on, sen työn, jonka se hywin a-
jattelewainen neuwunut on.

§. 34.

Jos. sitte kuin Oidermanni on Raapurit koon-
kutsunut, ja he ovat keskenäns sopineet siitä työs-
tä, kuin he silloin alkaa tahtowat, mikä hywänsä
se olla mahdais, joku kyläkunnassa löytyis siinä
wedäperäiseksi, wastahakoiseksi ja huolimattomaksi,
jonka kautta ne muut tulisit töissänsä estetyiksi, niin
ei pidä heidän oleman welkapää odottamaan sitä hi-
dasta, waan olkoon heillä wapaus työnsä päättää,
ja huolimattoman osan siinä myös toimittaa; ja
syyttäköön tämä itsiäns siitä wahinkosta, kuin hän
sen kautta tulee kärsimän; jota vastaan hänen taif-

ka muulla työllä eli kohtuullisella maksolla, Oidermannin ja kylän Lautamiesten arvion jälkeen pitää muitten Kylänmiesten waiwan palstiseman; wetäköön myös sakkoa 4 Ruplaa wastahakoisuutensa tähden; mutta jos joku muu työteliäs ja toimikas Asujan kylässä jonkun kohdanneen hädän eli köyhyyden taikka muun voimattomuuden tähden, ei jouduisi yhtähaawaa täyttämään töytänsä, niinkuin kylän hyödytys ja tarwes waatii, nautittkoon apua Napureilta.

§. 35.

Niissä kylissä, joissa Boställi Taloja on, pitää niitten Galtiaim eli Asujain welwoitetut oleman, että samoin kuin muut maanwiljeliät, olla kuuliaiset kylänoikeuden päätökselle, kaikissa kuin tämä Kylän-Astetus säättää.

§. 36.

Ei mahda yksikään koturia eli jotakuta huutoim alaista wäkeä tiluksillensa vastaanottaa, ennenkuin Maapurit siihen suostuneet owat. Jos sen joku tekee, wetäköön sakkoa 2:si Ruplaa, ja oskoon kuitenkin welkapää senkallaista wäkeä pois toimittamaan jos kyläläiset sitä anowat ja päälle seisowat. Ellei hän tästä ojennusta ota, sakoitetaan hän jokaitsetta kerralta kaksinfertaisesti, siksi kuin ojennus tapahtuu.

§. 37.

Kuka ikänäns Henkiluudessa päällensä antaa kirjoittaa jonkun naimattoman eli lapsettoman naimaan Trengin eli Piian, jotta ei ole hänen jokapäiwäisessä työssänsä ja edeskatsotut häneltä elatuksella ja huonehella. hänen omilla tiluksillansa, wetäköön

sakkoa saksoitoistahymmentä Ruplaa, ilman sitä kuin Lafi säättää. Ja on se OIdermannein wälittämätöin welhwollisuus, kufin kylänsä puolesta Henkilu-
wun firjoituksessa tarkasti wartioita, ettei epäjär-
jestys tässä tarkoituksessa mahda waarinottamata
jätettää.

§. 38.

Ilman taikkein Kylänmiesten yksimielistä suostu-
mista ei ole kellenkään sallittu, että wartionsa ala,
eli palwelukseensa ottaa yhden personan, joka ilki-
waltaisuutensa ja laiskuutensa tähden taikka Henki-
luku firjoituksessa on tullut irralliseksi (Rösdrißwa-
riffi) ylöspannukfi, elikkä myös Kruunun Palweli-
oista niinkuin senlaatuinen Pitäjältä poistälähetetyfi.
Joka toisin tekee, wetäköön 20 Ruplaa sakkoa ja ol-
foon kuitenkin welkapää senkallaisen personan ty-
läkunnasta poistoimittamaan.

§. 39.

Jos kyläkunnassa ilkiwaltaijia ja laiskuuteen tai-
puneita personia löytyis, mistä säädyistä hywänsä,
jotka Kylän Dikeudessa Kylänmiesten suurimmalta
osalta, kuin myös Pappenbelta ja Kruunun Pal-
welioilta yhtäpitäväisesti todistetaan senkaltaijiksi,
pitää ne OIdermannilta kiinni otettaman ja Kruu-
nun Palweliiain kautta Hänen Kejsarillisen Majes-
teetin sä Käskyhaltian tygö Läänissä lähetettämän,
joka heitä tuomitsemisellansa jodan palwellukseen eli
yhteiseen Kruunun työhöön toiwotaan pitävän sen
hywän tekewäisen huolen, kuin Asetukset ja yhtei-
nen wakuus waatiwat.

§. 40.

Sen estämiseksi, ettei Taloin omistajain Metsät welhovottomain ihmisten wäkiwallan kautta, jotka harjoittawat luwatointa Potaskan polttoa ja Tärpätin keittoa, ej mahdais häwitettää, niinkuin myös että poispoistaa syyt Metsän wakkioihin, on se jo kaitsele sekä maanomistajalle, että hänen ala kuuluwaisillensa kieltty, että sekä Metsässä polttaa tuhkaa, ja kotona keittää Potaskata, kuin myös että koota Pihkoja ja siitä walmistaa Hartsia ja Tärpättiä, ennenkuin hän Bappenuden kautta kirkossa on antanut tämän aikomuksensa julistaa, ylösantain paikan, kussa hän aikoo Tuhwan eli Pihkain kookoomisen toimittaa. Samoin ej ole kessäkään oikeutta Potaskaa eli Tärpättiä keittää ostetusta tuhwesta eli Pihaasta, ennenkuin hän siitä on wakuutettu, että tämän tuhwan polttaminen ja Pihkain kookominen on tapahtunut tässä eteenkirjoitetun kuulutuksen jälkeen, siltä joka senkaltaisia kaluja myyskentelee. Jos jonkun tykönä, joka edellä mainitulla tawalla ej ole oikeuttansa kaluhun osottanut, löytyy Potaskaa, Pihkoja, Hartsia eli Tärpättiä, olkon kaluansa paitsi, joka edeesantajalle tykö-lankee, ja jättäköön kylän Oidermanni, ynnä Lantamiestensä kanssa, sille joka päällekantaja on, laiken awun, että se kieltty kalu omistajaltansa poisotetaan, koska he siitä pöytyyksi tulewat. Jos Oidermanni eli Kylän Lantamiehet tämän kassaisessa toimituksessa häpiällisillä sanoilla eli tapelussella kohdellaisin, wetäköön rikollinen sakkoa, niinkuin 47:§ §:i täällä jälistä säättää. Kesä- Heinä-

Glo- ja Syyskuussa on kaikki Tuhwan poltto awo-
jomesa Metsässä peräti kielty, 20 Rublan sakon
haastolla, ja kalun poisottamisella.

§. 41.

Mutta niinkuin ne hyödyllisimmätkin Asetukset
ja sownnot huoneenhallituksessa ovat saunet wä-
hän hyödyttäväiset Maankunnan Asuwaisten toti-
sen hyödyn ja menestyksen edesanttamiseksi, ellei
tarffaa ja wilpitöintä perään-katsantota siitä pide-
tä, että hywät tawat ja Christillinen meno kylis-
sä ja huonekunnissa waarinotetaan; niin owat Ol-
dermannit ja Kylän Lautamiehet welwoitetut, ku-
fin Läänissänsä rehellisellä kiwandella, tässäkin pääl-
lefatsannossa hywän järjestyksen ylitse walwoa.
Tästä johdatuksesta, jos joku suurempi eli wähem-
pi rikos Kyläkunnassa on tapahtunut, yhteisen eli
erityisen wakuuden, niinkuin myös hywän järjes-
tyksen estämiseksi, huolda pitääköön Oidermanni ja
Kylän Lautamiehet, että kohta, kiirehesti pidettä-
wän tutkistelemuksen kautta rikoksen totisista asi-
anhaaroista, pyytää estää, ettei rikoksen alainen
wääräin edesantoin ja uutten juttuin kautta tai-
dais edespäin työlähännäksi tehdä rikoksen ilmei-
saamista ja selitystä. Oidermannilla on myös wal-
ta sitä epäluulon alaista kokoonkutsutun Kylän Di-
keuden eteen wetää, ja silloin likemmin rikoksesta
tuttia.

§. 42.

Se Berheenhaltia, joka sallii juopumusta ja kort-
tipeliä huoneessansa harjoitettaa, wetäköön sakkoa,
ilman siitä kuin Laki säätää, 4 Ruplaa, josta puo-

li tykölankee edesantajalle, ja toinen puoli jaetaan niinkuin seurawaisessa 52:a §:sa määrätään. Se kuin korttia pelaa, wetäköön sakkoa 2:si Ruplea, paitsi laillista sakkoa.

§. 43.

Kaikki Hyppyy-kokoukset Paaston aikana, niinkuin myös suurina Juhla- ja Rufous päiwinä, owat peräti kieltyt; mutta jos joku toisilla ajoilla tah-
too senkallaisia Hyppyy kokouksia pitää, niin ej mah-
da se hänelle kielty olla, ainoastans että hän waa-
rinottaa 1:si että Kirkkoherra Emäkirkolla, ja Kap-
palainen Kappelaisissa, ynnä Kyläkunnan OIderman-
nin kanssa, siitä edeltäpäin saawat tiedon, 2:si että
hän kutsuu kaksii hywäksii tuttua, järjestystä rafas-
tawaista ja edellämainituksa tilassa samalla ylös-
annettua miestä, taikka OIdermanni-Oiseuden jä-
senistä, eli Kirkon kuudennus miehistä, jotka Hy-
pyn loppuun saakka läsnä owat, ja perään katso-
wat, ettei sopimatointa menoa, joko Wiinan myy-
misen kautta eli muutoin sen alla harjoitetuksii tu-
le; ja 3:si, että Hyppyy Sunnuntai-päiwinä ej saa
aljettaa ennen kello 6 jälkeen puolen päiwän, eikä
pitkitettää edemmä kuin kello 12 yössä. Tästä jaa-
tamisesta owat kuitenkin Häät erotetut.

§. 44.

Siinä tapauksessa, että Krouwaamista, Tappe-
lusta eli muuta senkallaista pahaa menoa tapah-
tuis Hyppyy-kokouksessa, pitää se paikalle kutsutuil-
ta Peräänkatsojantomiehiltä 30 Ruplean sakon haas-
tolla, wiipymätä ilmoitettaman, niin hywin Kirrko-

herralle Emäfirrkolla, eli Kappalaiselle Kappeleissa, kuin Arnun Nimismiehelle Pitäjässä.

§. 45.

Jos joku yhteisestä kansasta huoneessansa sallii Hyppyn, ilman että waarinottaa ne 43:ä §:a määrättyt eteenfirjoitukset, wetäköön sakkoa 30 Ruplaa. Puolta vähempään sakoitettakoon se, joka tässä tilassa Pelimannin palvelusta tekee. Niistä tässä ja 44:ä §:a määrättyistä sakoista tykölankee puoli edesantajalle.

§. 46.

Sen suuren wahinkon estämiseksi, joka matkansa satetaan, ei vähemmin Perheenhaltioille kuin Palkollisille, Palvelia-wäen niin kutsuttuin Tri-Maananain pitämisen kautta, tulee tämän kautta säätyksi, että se Isäntä, kuin jonakuna arkipäivänä sallii toisen miehen palkollisen pidem-
män ajan huoneessansa wiipyä, kuin tarpeellinen on sen käskyn toimittamiseen, kuin hänen Isäntänsä on taitanut hänelle antaa, pitää edesannon päälle, oli se keltä hyvänsä, Kylän Difeudessa joka kerta sakoitettaman kuuteen Ruplaan. Ellei Palkollinen tottele yhtä todistettua muistutusta ja käskyä mennä kotia, wetäköön mainitun 6:en Ruplan sakon, ja istukoon yhden Sunnuntain jalkapuuksa. Tästä sakosta tykölankee puoli edesantajalle ja sen toisen puolen kansa menetellen niinkuin tulevaisessa 52:a §:a eteenfirjoitetaan.

§. 47.

Kaikki sakot kuin tämän Kylän-Mietuksen jälkeen owat määrättyt ja Kälän Difeudessa tuomitut, pi-

tää Kylän Vautamiesten syypäiltä ulosottaman, ja jos se, joka sakkoon langetettu on, kieltää sitä kohta maksaa, niin olkoon heillä valta ottaa vastaan hakoiselta pantin, ja panna hänen eteensä määrätyn ajan, jonka sisällä hän sen mahtaa lunastaa; jos hän sen laiminlyö, niin tulee Vautti enämmin tarjowaiselle, julkisen uloshuudon kautta myytäväksi, ja mitä ylitse jää hinnasta, sittekuin sakko maksettu on, hänelle takaisin maksettavaksi. Jos joku olisi, niin ajattelematoin, että hän tainkallaisen toimituksen alla, sopimattomilla sanoilla louffais niitä, jotka tämän ulosmittauksen toimittawat, sakotettakoon hän kahteen Ruplaan. Jos joku heitä lykkii eli syö, wetäköön sakkoa neljä Ruplaa; mutta jos siinä tulee werihaawa, wetäköön sentähden sakkoa erinäisesti Lain jälkeen.

§. 48.

Se joka on tytymätöin jonkun Kyläkunnan Dikeuden päätöksen kanssa, on oikeutettu, sittekuin hänen sen Kylän Dikeuden edessä on ilmoittanut, ensi tulewassa Kihlakunnan Dikeudessa, walituksen sen ylitse edestunoda. Ja tämmätköön Riita Kumpaininsa, ilman että, Kylän Dikeuden jäsenitä Tämmissä waiwata, ellei erityiset syyt siihen johdatusta anna. Jos joku laiminlyö, ensi keräisä sen jälkeen, kuin Kylän Dikeuden päätös langetettiin, asiaa Kihlakunnan Dikeuden eteen wetää, olkoon hän oikeuttansa paitsi, edespäin mainitun päätöksen ylitse walittaa.

§. 49.

Koska kaikki laki ja asetukset ilman noudatusta on turha; sentähden, ja sen edesauttamiseksi, että tä-

mä Kylän-Asetus tarkasti tulis jälkeeneletyksi, pitää Ilmajoen Pitäjään walitut Oldermannit, kutsumisen päälle Pitäjän Kirkkoherralta, kerran wuodessa, kokountulla, yhdistetyllä neuwolla Pitäjän Sääty Persoonain ja muitten rehellisten miesten kanssa, keskustelemaan kaikenkallaisista Pitäjän asunnoista, eduista ja hyödytyksistä, niinkuin myös hyvästä järjestyksestä ja hywäin tapain edesauttamisesta.

§. 50.

Tässä joka wuotisessa Oldermannin kokouksessa pitää tarkasti tutkittaman, kuinka muodoin kaikki Oldermannit welvollisuutensa jälkeen owat wirkansa täyttäneet. Ja jos jilloin haawaitaan, ja yhteisesti tuttu olis, että joku heistä tässä olis ollut hidas ja laiminlyöpyä, pitää hän Usianhaarain jälkeen, taikka sakkoon langetettaman, wiidestä Ruplasta kahteenkymmeneen Ruplan asti, joka Waiwasten kassalle tykölankee, eli myös soweliaisten manauksen kautta waroitettua welvollisuuttansa edespäin sun-remmalla tarkkaudella täyttämään.

§. 51.

Se Oldermanni, joka ilman edesaunettua laillisista estettä tästä yhteisestä Oldermannin kokouksesta pois on, wetäköön sakkoa 4 Ruplaa Waiwaisille.

§. 52.

Kaikki tässä Kylän-Asetuksessa, ulospantut, ja Kejsarillisissa Banko Assignationeissa määrättyt saksot jaetaan (niitä paitsi, joista ennen tätä toisiin sääätty on) senkallaisella tawalla, että Oldermanni ja Kylän Lautamiehet, paremman perään katsan-

non voittamiseksi, ja että sen kautta Kylän-Asetus jälkenelettäisiin, nautitsawat niistä heidän kyläkunnassansa lankeewista Sakoista puolen, nimittäin Oidermanni yhden neljännösen osan ja kumpikin Lautamies yhden kahdeksannen osan, ja se toinen puoli pitää Pitäjän miesten yhteiseksi hyödyksi wäljettämän, sillä tavalla, kuin Oidermannit yhteisissä ja 49:ä §:a käskeytyissä kokouksissaan, päättävät. Ne kootut Sakko-rahast pitää talletettaman kullakin Kylän Oidermannilta, joka on welkkapää niiden edestä vuosittain tilin tekemään, muitten Kylän miestensä edestä. Ja pitää tämä niitten ylitse laskeutu, ja Kylän miehiltä oikaaksi todistettu Räkningi myöskin yhteisissä Oidermannein kokouksissa näytettämän, että oikia summa niistä Pitäjän yhteiseksi hyödytykseksi määrättyistä Rahoista, korwaan pidettyä yhteisten Oidermannein Räkningein kanssa, mahtais käsitetää. Ja pitää Oidermannein näihin yhteisiin kokouksiin myötänsä ottaman sen osan sakkorahoista kuin Pitäjälle lankenneet owat, ja jotka siihen walitulta mieheltä määrättyyn tarpeeseen talletetaan.

§. 53.

Raikki ne Sakko-rahast, jotka rikolliseksi tuomitun tykönä ei taida ulos tända, pitää työllä vuoden Markogongin jälkeen ansaittaman sen tykönä kyläkunnassa, kuin Oidermanni määrää.

Päätöksiksi

kulee tämä Kylän-Asetus, voitettun wahwistuksen jälkeen, ja sitte kuin se on Suomen kielelle käätty,

präntättäväksi, että ainakin kufin Talossinen siitä mahtaa saada Eksemplaarin. Ja pitää kustannus siihen samuluvun jälkeen ulos käymän, ja itseksellään Talon haltialta maksettaman tapahtuneen jaon jälkeen.

Edellä käynnäinen Kylän-Asetus on laillisessa Pitäjän kokouksessa Ilmajoessa ylösluettu ja laillisen osain puolesta hyväksi löyhty; Joka tapahtui Alla Rannan Talossa Lahden Kylässä s. 19:ä p. Toukokuussa 1821.

Eric Joh. Frosterus.

Gustaf Andell.	Carl Gust. Borgeman.
Sal. Hanelles.	Otto F. Meurman.
Petter Wästi.	Mich. Kahma.
Sam. Randa.	Joh. Yrjänäinen.
Sam. Tevahanen.	Joh. Kakkuri.
Erik Koivisto.	Salam. Jokipii.
Isak Kivistö.	Jacob Kando
Henrik Kihniä.	Tom. Jouppi.
Jakob Jouppila.	

Registeri.

A.

Aita: pitää voimassa pidettämän, §. 9, 10. Jos toisen miehen Aidan särkee, §. 11. Yhteisten kylwöwainion aita, §. 16. Aita-Syyni, §. 9.

B.

Boställi: Sen omistaja pitää totteleman Kylän-Asetusta, §. 35.

C.

Frimaanantai: §. 46.

D.

Hafa: joka siihen welvottomasti Eläimiä päästää, §. 21.

Henkilufu: joka siinä päällensä kirjotuttaa welwointia wäfeä, §§. 37, 38.

Hernes: niitten nouffiminen, §. 26.

Huoneen-rafennus: §. 28. Joka ilman Olbermannin syynitä huoneen-rafentaa, §. 28.

Hyppe: milloin ja millä ehdolla se on luwallinen, ja milloin kieltty, §§. 43, 45. Jos siinä sopimatointa elämätä pidettään, §. 44.

E.

Ilkiwallaifista ja laiskoista §§. 38, 39.

Juopumus: joka sitä huonessansa sallii, §. 42.

K.

Kapula (Kylän): jos ej sitä oikein tuljeteta, §.

4. Jos se katoo, §. 4.

Keksiä: pitää 2:si löythymän Talossa, §. 30.

Kortti-peli: joka sitä huoneessansa sallii, §. 42.

Joka korttia pelaa, §. 42.

Koturi: sen vastaanottaminen, §. 36.

Kyläfunnan-kokous: joka siitä poissa on, §. 6.

Joka siinä sopimattomasti itsensä käyttää, §. 8.

Kylänmiehet: jos he syyttä asettawat itsensä tarpeellista asiata vastaan, §. 33. Jos yksi eli toinen on wedäperäinen täyttämään mitä päätetty on, §. 9, 10, 14, 24, 34.

L.

Laiskasta ja ilkiwallaisesta: wäestä, §§. 38, 39.

Lautamies (Kylän): Joka kylänkokouksesta poissa on, §. 7. Jos häntä pahoin kohdellaan, §§. 8, 40, 47.

Luhja: joka yhteiseen Sewoijia taikka Lehmiä siisälle laske, §. 18. Milloin niissä kaikki syöttö on kieltty, §. 19. Kalku niissä kuin ej routaa ole, ja tien siwua, kieltty, §. 25. Suomainen ja märkä Luhja ja sen syöttö, §. 20.

Lyhythä: pitää 2:si löythymän talossa, §. 30.

Lösdriiwari: §. 38.

M.

Muuraaminen: kuinka se pitää toimittaman, §. 29.

N.

Nauris: Miitten nouffiminen, §. 26.

Nofi Pieska: Koska se tulee, §. 29.

D.

Dja: pitää voimassa pidettämän, §. 14. Kussa Raja Raapurein tilukset kohtaavat, §. 14. Joka siihen padon panee, §. 15.

Dja Syyni: §. 13

Oldermanni: jos hän on jääwin alainen, §. 1. Jos ej hän wirkaansa vastaanota, §. 2. Jos hän kylänkokouksesta poisja on, §. 7. Jos hän on hidas ja laiminlyövä, §. 50. Jos hän yhteisestä Oldermannein kokouksesta poisja on, §. 51. Hänellä on valta kokoontuttaa Kylänmiehet, §§. 3, 5, 33. Ja rikoksista tutkia, §. 41. Sakoista pantin ottaa ja sen myydä, §. 47. Antaa puutokset parata, §§. 9, 24. Pitää syynätä suomaiset ja märjät luhdat, §. 20. Samoin tilat nutten huonetten rakennukseksi, §. 28. Ja Sawu-tornit ja Rihten kiukkaat, §. 29. Olipään Wallia pesät ja katot, §. 32. Pitä Henkiluvuossa saapuilla olla, §. 37. Jos häntä pahoin kohdellaan, §§. 8, 40, 47. Pitää hywän tapain ja hywän järjestyksen ylitse walwoa, §. 41.

Oldermannein yhteinen kokous: kerran vuodessa, §§. 49, 50. Joka Oldermanni siitä poisja on, §. 51.

P.

Paimen: jos se yhteiseen Luhtaan Itikoita sisälle laskee, §. 18. Sen pitäminen, §. 27.

Palkkujä: niiden nouffiminen, §. 26.

Pihkain: kokoomisesta, §. 40.

Potaskan: Postosta, §. 40.

Pelimanni, §. 45.

Peraänkatsantomies Hyppä-tiloissa: sen well-
wollisuus, §. 44.

R.

Raja-paolut: pitää voimassa pidettämän ja tiwes-
tä oleman, §. 23.

Riihi: minäkallaiset kiukaat niissä pitää oleman,
§. 29.

S.

Safot: kuinka ne jaetaan, §§. 11, 40, 42, 45,
46, 50, 52. Koska ja kuinka ne työllä pitää
ansaittaman, §. 53.

Sawu-torni: pitää puhdistettaman, §. 29.

Soitto-walkiata: ej pidä kannettaman, §. 31.

T.

Tie: pitää jaettaman ja puutokset parattaman,
§. 24.

Tikka-punta: pitää 2:si Talossa löytymän, §. 30.

Tupakin polttaminen: kielty, §. 31.

Tytymätöin: joka Rylän Difeuden ylitse walit-
taa tahtoo, §. 48.

Tärpätin: keitosta, §. 40.

U.

Usko-tilukset: joka sinne päästää Eläimiänsä jo-
sa hänellä ej osaa ole, §. 21.

W.

Wainio: joka yhteiseen Eläimensä sisälle las-
taa

sitte kuin kylwetty on, §§. 16, 17. Wesi siel-
tä pois lasfettawa, §. 22.

Walfiata: ej pidä kahtomata jätettämän, §. 31.

Wedäperäinen: §§. 9, 10, 14, 24, 34.

Weräjä: pitää voimassa pidettämän, §. 12. Kuin-
ka se talwitiellä pitää tukittaman, §. 12. Mis-
sä weräjä on fieltty, §. 12. Joka luvatto-
man weräjän tekee, §. 12.

Wesi: poislasfettawa wainioista, §. 22. Joka
siitä työstä ennen aikaa pois menee, §. 22.

